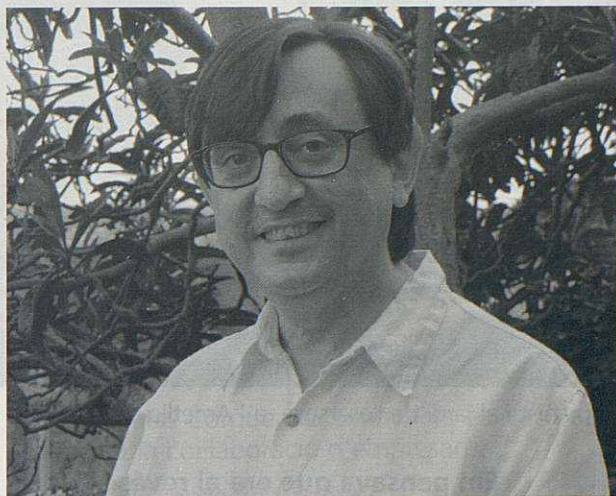

Entrevista a Joan Josep Gutiérrez, pianista i compositor

“Els ocells canten, però la música la fem els humans”

Joan Josep Gutiérrez Yzquierdo (Barcelona, 1957), pianista i compositor, és professor de l'Escola Municipal de Música Victòria dels Àngels - Conservatori de Sant Cugat, i en va ser director del 1996 al 2012. Entre la seva producció destaquen les cançons i la música de piano. També és autor d'obres de pedagogia d'aquest instrument. Casat amb la pianista Marina Rodríguez Brià, formen duo de piano i han contribuït descobrir el valor del piano de la biblioteca de Santa Eulàlia. Viuen amb el seu fill a l'Ametlla des de fa més de vint anys.

Els pianistes soleu tocar de memòria.

El piano és l'únic instrument que se sol tocar sense partitura, a més d'altres instruments solistes amb orquestra. És un costum que neix amb el romanticisme per raons estètiques, com a exhibició de virtuosisme. Abans del 1830 estava mal vist. Mendelssohn, un geni que ho tenia tot al cap, es posava partitura!

El que fan les modes.

En la formació clàssica s'ha après a través de la partitura, i la memòria és el resultat de l'estudi. Richter, un pianista rus amb una memòria d'elefant, un dels grans del segle XX, al final de la vida tocava amb paper sempre. Ho defensava dient que així abastes més repertori.

Com és la memòria del pianista?

Participa de moltes memòries, començant per la memòria mecànica. És la que et deixa tocar, i funciona quan saps la partitura i la gesticulació ja l'has desenvolupat. Com quan pugem i baixem escales, que ho fem sense pensar. Tarda anys, és fruit de moltes hores d'exercici. Qui fa circ, també fa servir la memòria mecànica del cos. La tens a dins i surt. Excepte si tens por!

El pànic escènic!

Fa molt respecte tocar en públic, encara que només sigui davant d'una persona. Et pots bloquejar. Per tenir confiança no hi ha res com tenir-ho molt preparat.

Quines són les altres memòries?

La memòria de comprensió harmònica del text (la sintaxi de l'obra), l'auditiva (per seguir el fil des de la melodia) i la visual.

La visual és per “fotografiar” la partitura?

La partitura i també el teclat, que és un espai que

Gutiérrez és professor superior de piano pel Conservatori Superior Municipal de Música de Barcelona.

tu recordes com recordes un camí en un bosc, i que et permet tocar sense mirar.

Deies que en formació clàssica s'aprèn a través de la partitura.

Sí, la marca distintiva de la música occidental és l'escriptura, la partitura tal com l'entenem. És l'única que la pots interpretar sense haver-la sentit mai.

De què depèn, la interpretació?

Té moltes capes. La producció del so segons el toc, l'ús del pedal, com prolongues el so, com equilibres els sons entre ells... I pots tocar amb més llibertat o menys.

De quins ets?

He anat canviant. Ara penso que s'ha de conèixer molts estils i autors per fer el que vulguis i no trair el compositor. Però què és ser-li fidel? Paul Badura Skoda, un pianista vienès, era molt rigorós amb la partitura, i ara dóna més gust sentir-lo perquè hi porta la imaginació. Com a intèrpret hi has de posar alguna cosa!

Esclar.

Avui que tota la música està a l'abast de les orelles de tothom hem entrat en una fase més conservadora. Hi ha molta imitació i poca reflexió.

Què vols dir?

Quan dic a un alumne que estudiï una peça el primer que fa és escoltar-la. Quan jo estudiava ho teníem prohibit. No és dolent escoltar la peça abans d'interpretar-la, perquè te la fa comprendre, entres en el seu llenguatge sonor i t'anima. És dolenta la imitació. Si vas d'autodidacte tocaràs com tothom.